

9.A
2025.
okt. 6.

Palesztina / Izrael

TK 9. 53–55.

Molnár József: Ábrahám kiköltözése (1850) (MNG)

- a két név jelentése?
- Pal. területe ma – ?
- Ószöv. → 2 eredethagyomány
 - K-i: Ur → Ábrahám (20 – 16. sz.)
12 törzs
 - Ny-i: Egy. → Mózes
kivonulás = húsvét = pászah
- **monoteizmus**
 - egyetlen Isten van,
aki a mindenség teremője
 - szövetséget köt népével
→ választott nép – !
 - JHVH – ?
a főpap évente egyszer ejthette ki
a Szentek Szentjében (Jóm Kippur)
→ bűnbak – ?
→ Isten Báránya – ?
- **Biblia – !**
más ókori népek – nincs ilyesféle szent könyv

?

Michelangelo: Mózes
(II. Gyula pápa síremléke,
San Pietro in Vincoli, Róma)

Biblia könyveinek száma

	<u>Ószövetség</u>	<u>Újszövetség</u>	Σ
<i>Katolikus Biblia</i>	46	27	73
<i>Héber és protestáns Biblia</i>	39	27	66

?

?

Jahve és a választott (zsidó) nép közötti szövetségek – ?

1. Noé (szivárvány)
2. Ábrahámmal (körülmetélés)
3. Mózessel (kőtáblák)

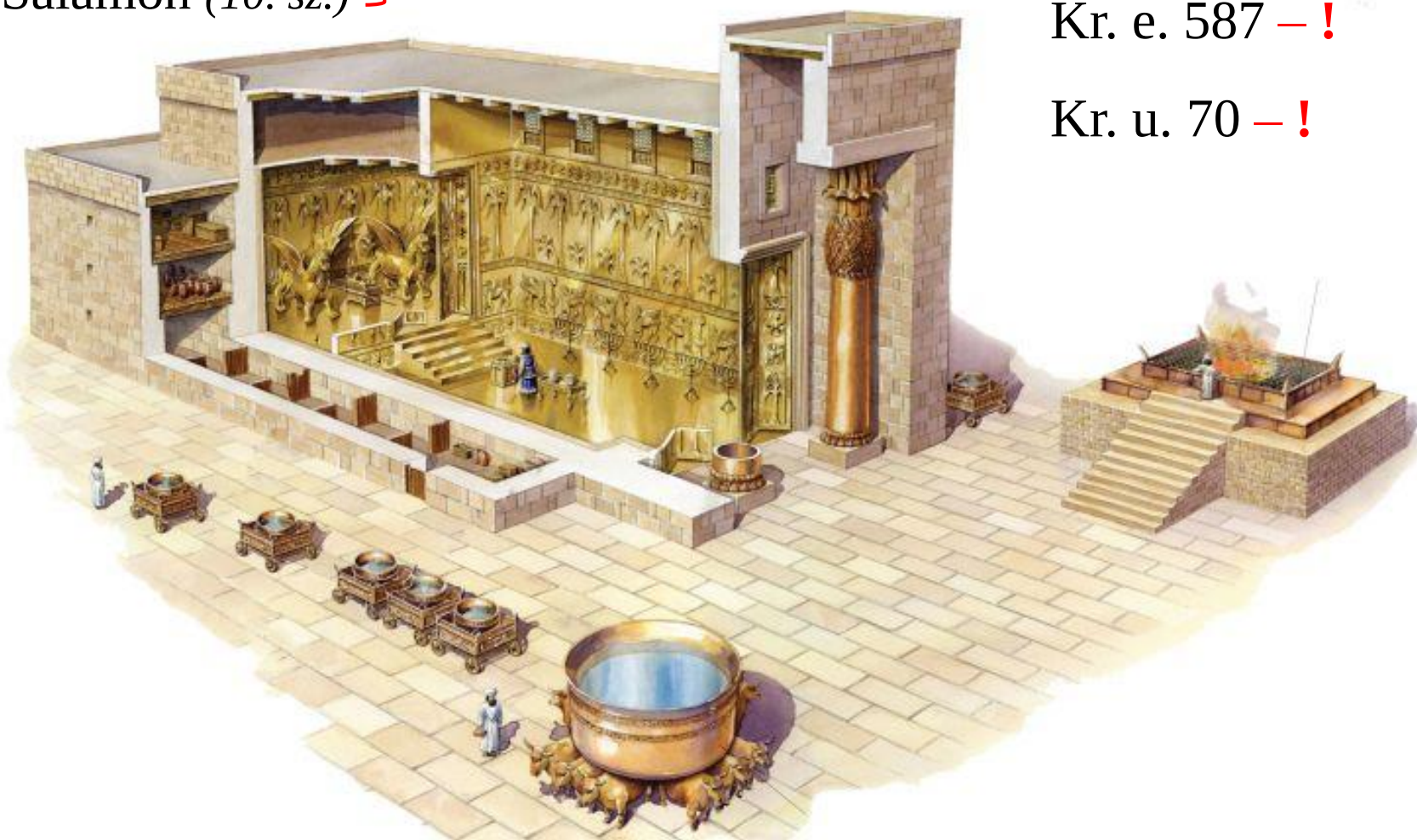
4. szövetség = Újszövetség,
a kereszténység magát tekinti új választott népnek

- 1220 körül: a zsidók már bizonyítottan Pal.-ban vannak
- zsidó királyság ↔ filiszteusok
 - Saul (11. sz.)
 - Dávid (10. sz.)
 - Salamon (10. sz.)

min. 1-1 információ!

Kr. e. 587 – !

Kr. u. 70 – !

Siratófal – ?

?

- kettészakad – ?

É

Izrael (10 törzs)

- Baál-kultusz ↔ próféták
- új főv.: Szamária
- 722 – asszírok elf.

D – Dávid utódai

Júda (2 törzs)

- asszírok adófizetője
- próféta – ?
- 587 – ?

(templom első elpusztítása)

- 587–538 – ?

→ Messiás-gondolat

II. Kürosz → haza

-
- ezután Pal. a perzsa bir. része
 - ...
 - Kr. e. 1. sz.: Judea provincia – ?

Rembrandt: *Baltazár lakomája* (1635, National Gallery, London)

- további fontos fogalmak:

- Tízparancsolat – ?

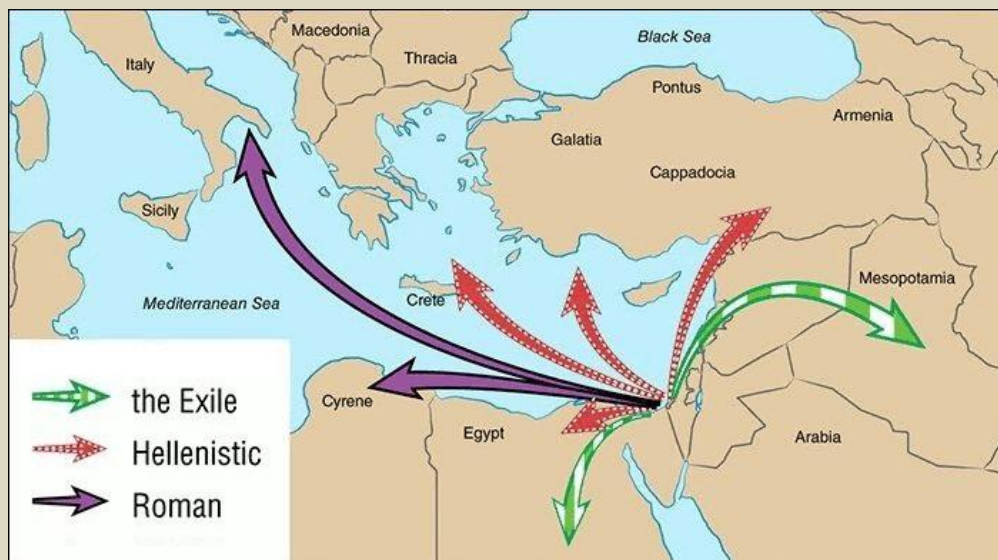
- Tóra – ?

- Talmud – ?

*Kőtáblák a
Dohány utcai
zsinagóga
tetején*

- diaszpóra →

?

Titus diadalíve (Róma) – i. sz. 70 után

- Jom kippuri háború – ?

Egy. és Szíria meglepetésszerű háborúja Izr. ellen; azonban az USA segítségével Izr. győz (1973) **(negyedik arab-izraeli háb.)**

